

HOPP

Riksorganisationen mot
sexuella övergrepp

Våga se

Årgång 12 • Nummer 4, 2010

Tidskrift om sexuella övergrepp och trauma

Tema BRYTA TYSTNADEN

Foto: Josef Mauritzson

Ängeln vid Hovs Hallar

I 20 år gjorde Thor-Björn Bergman allt han kunde för att tränga undan det som hände när han var liten.

När han var i 30-årsåldern kom livskraschen och 15 år senare kom boken om de sexuella övergreppen han utsattes för som barn ut.

Nu gör han, som dokumentärfilmare och fotograf, allt han kan för att låta andra riva tigandets mur kring egna erfarenheter av övergrepp i barndomen.

Jag ska erkänna att när jag första gången hörde talas om Thor-Björn Bergman tänkte jag att det var nåt som inte stämde med den mannen. Det kan inte vara möjligt, att en man på egen hand, först skriver en bok, *Ängeln vid Hovs Hallar* (2007), med egenproducerad musik och sen startar en filmkanal; där han själv tänker producera 50 kortdokumentärer under det närmaste året.

Jag hade fel. Det är möjligt. Men när jag träffar Thor-Björn Bergman i en paus, efter inspelningen av informa-

rionsfilmen om HOPP i Stockholm och före nästa projekt i Västerås, säger han.

– Ingen annan än jag skulle kunna göra det här.!

Den fjärde oktober rivstartade Kanal 24 – en webb TV-kanal direkt på nätet – med flera kortdokumentärer där kvinnor och män, i alla åldrar, berättar sina egna historier om övergrepp i barndomen och vilka konsekvenser det fått i deras vuxna liv.

Varje vecka har en ny film premiär på Kanal 24, där vem som helst, när som helst kan titta på film och följa det löpande produktionsarbetet på Twitter.

I boken om sin egen övergreppshistoria berättar han hur hans eget liv blev en allt mer rasande jakt på pengar, droger och framgång och det till den grad att han till slut inte ville leva längre.

– Det började på 1980-talet då jag valde att inte tänka på övergreppen i barndomen. Jag försökte springa från dem, genom att sträva efter status och prestige. Men ju mer pengar jag tjänade desto oftare var jag på flykt i mina

mardrömmar. Jag var livrädd för att stanna upp helt enkelt och fick panik om inte varje ledig stund var inplanerad.

Första gången han blev utsatt för sexuella övergrepp var han sex år. I filmen *Historien bakom Kanal 24* berättar han hur han då, för 47 år sen, inte berättade för någon, om det där som utspelade sig i den mörka korridoren på eftermiddagarna, tillsammans med han som kallades snälla farbrorn och nästan bodde granne med hans familj i Kallhäll utanför Stockholm.

Fyra år senare upprepades allt.

– Jag var ett sargat barn som sökte bekräftelse från nästan varje vuxen jag mötte. I en scoutlya i en källare till en kyrka skändades jag på det mest avskyvärda sätt. Minnena från stunderna med djävulen följer mig än i dag, berättar han vidare i filmen, samtidigt som bilder på den lilla pojke han var då blåddras fram på dataskärmen.

När han tänker tillbaka på den tiden i dag, en hösteftermiddag över en kopp kaffe i en soffa på HOPP:s stockholmskontor, är det hoten om att han och hans familj skulle dödas om han sa något, som känns värst och det som har satt djupast spår i honom.

– Det är viktigt att klargöra för barn att det handlar om tomma hot och att de aldrig ska böja sig för hot. Ju tidigare i livet utsatta barn berättar för någon de har förtroende för, om vad de varit med om, desto bättre. För att ensam bära sådana upplevelser genom barndomen är nog det mest hemska och destruktiva ett barn kan vara med om.

– Den sämsta idén är att hålla tyst och göra som förövaren säger.

De filmer som så här långt ligger ute på Kanal 24 har alla ett positivt slut, men det är viktigt att de personliga berättelser, där det inte gått så bra också kommer fram, menar Thor-Björn.

Många lever med negativa konsekvenser av övergrepp i barndomen hela sitt liv och fortsätter att tåga och/eller förtränga det som hänt.

– Rädslan för att prata om övergrepp mot barn är stor. Det finns fortfarande så många tabun att bryta när det handlar om barns utsatthet.

Själv bidrar Thor-Björn till att bryta det tabut genom att låta så många han hinner berätta sin historia på film. Filmer som sen alla som vill kan ta del av.

Tiden för intervjun är ute. Jag ser hur han försvinner bort i korridoren med resväskan på hjul rullande efter sig. Han är på väg mot ännu ett möte med någon, som bestämt sig för att bryta tystnaden kring de övergrepp han eller hon utsattes för som barn.

MONIKA WEHLIN

Fotnot: Kanal 24 produceras i samarbete med HOPP, Föreningen Utmyndade, BRY Barns rättsskydd, ATSUB (Föreningar Anhöriga Till Sexuellt Utmyndade Barn) och ATSU (Föreningen Anhöriga Till Sexuellt Utmyndade).

1 Thor-Björn Bergman har en bakgrund som riksbarn, filmare, utskick och dokumentationsman.

Varje måndag har en ny film på Kanal 24 premiär

Temat går igen, men varje människas historia är unik och ett levande dokument om följderna av att ha blivit utsatt för övergrepp under barndomen.

Våga se har sett ett tiotal filmer om modiga kvinnor och män och blivit berörd. Alla vågar – som vuxna – lyssna på sitt inre barn och berättar om vad som egentligen hände när de var små.

I **Vilja leva** får vi följa Ewa Östebant, 60 år, beroendeterapeut och ledamot i HOPP:s riksstyrelse. Hon berättar om hur hon som barn blev utsatt för sexuella övergrepp av "snälla farbrorn", en granne och vän till familjen.

Eget alkoholmissbruk och flera destruktiva relationer med män, där hon blev misshandlad blev konsekvenser i hennes liv.

I filmen blåddras Ewa i en pärm där hon samlat tidningsklipp om sig själv. Det har blivit många artiklar, sen hon började tala om orsakerna till varför livet inte blev som hon önskat. Efter vändpunkten då hon valde att bryta tystnaden har livet gått hennes väg. I dag bedriver hon ett behandlingshem för utsatta kvinnor med missbruksproblem.

I alla filmer, som hittills ligger ute på Kanal 24, finns en liknande vändpunkt, en dramatisk peripeti, innan livet blir ljusare. För att nå det skiftet i livet tycks det obönhörligen krävas att tystnaden bryts, att de som blivit utsatta för övergrepp kommer ut.

Lille Niclas är Denny Niclas Erikssons, 22 år, historia, om hur han under sin uppväxt tvingades ha sex med sin "plastpappa". Övergreppen skedde över allt och hela tiden. Platsen spelade ingen roll. Det kunde vara i skolan, hemma, i skogen eller på styvfaderns jobb. (Se art. s. 7)

I sektens klor berättar Lars (psedonym) om hur han från tidig ålder till han fyllde 15 år regelbundet utnyttjades sexuellt i en sexsekt.

I Ond kärlek bryter den egna barndomens utsatthet fram när Marias pappa sitter med hennes en månader gamla dotter i knäet. Sedan så långt tillbaka hon kan minnas har fadern utsatt henne för sexuella övergrepp och det fortsatte även när hon flyttade hemifrån. När hon var sex år, strax innan hon började skolan begick han den första fullbordade våldtäkten mot henne.

Det är några av filmerna på Kanal 24 och det blir ständigt fler. Förutom kortdokumentärerna som bygger på enskilda livsberättelser, finns filmer som informerar om utsatthet. Där finns även livesändningar och reportage på temat övergrepp. Monica Ahlberg och Marie Bergwall berättar bland annat om HOPP:s verksamhet i en film.

MONIKA WEHLIN